

Προσφυγή της Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων κατά του Ηνωμένου Βασιλείου της Μεγάλης Βρετανίας και της Βόρειας Ιρλανδίας, που ασκήθηκε στις 23 Φεβρουαρίου 2004

(Υπόθεση C-88/04)

(2004/C 106/39)

Η Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, εκπροσωπούμενη από την K. Banks, με τόπο επιδόσεων στο Λουξεμβούργο, άσκησε στις 23 Φεβρουαρίου 2004 προσφυγή ενώπιον του Δικαστηρίου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων κατά του Βασιλείου της Μεγάλης Βρετανίας και της Βόρειας Ιρλανδίας.

Η προσφεύγουσα ζητεί από το Δικαστήριο:

- να αναγνωρίσει ότι το Ηνωμένο Βασίλειο, παραλείποντας να θεσπίσει τις νομοθετικές, κανονιστικές και διοικητικές διατάξεις που απαιτούνται για τη συμμόρφωσή του προς την οδηγία 2001/29/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 22ας Μαΐου 2001⁽¹⁾, για την εναρμόνιση ορισμένων πτυχών του δικαιώματος του δημιουργού και συγγενικών δικαιωμάτων στην κοινωνία της πληροφορίας ή, εν πάση περιπτώσει, παραλείποντας να ενημερώσει σχετικά την Επιτροπή, παρέβη τις υποχρεώσεις που υπέχει από το άρθρο 13 της εν λόγω οδηγίας,
- να καταδικάσει το Ηνωμένο Βασίλειο στα δικαστικά έξοδα.

Ισχυρισμοί και κύρια επιχειρήματα:

Η ταχθείσα για τη μεταφορά της οδηγίας στο εσωτερικό δικαιο προθεσμία εξήπνευσε στις 22 Δεκεμβρίου 2002.

⁽¹⁾ ΕΕ 2001, L 167, σ. 10.

Αίτηση αναίρεσης που άσκησε η British Airways plc στις 26 Φεβρουαρίου 2004 κατά της απόφασης που εξέδωσε το Πρωτοδικείο των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων στις 17 Δεκεμβρίου 2003 επί της υποθέσεως T-219/99, British Airways plc κατά Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, υποστηριζομένης από την Virgin Atlantic Airways Ltd.

(Υπόθεση C-95/04)

(2004/C 106/40)

Η British Airways plc (στο εξής: BA), με έδρα στο Waterside (Ηνωμένο Βασίλειο), εκπροσωπούμενη από τους R. Subiotto και J. Temple Lang, solicitors, και τους R. O'Donoghue και W. Wood QC, Barristers, άσκησε στις 26 Φεβρουαρίου 2004 ενώπιον του Δικαστηρίου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων αίτηση κατά της αποφάσεως που εξέδωσε στις 17 Δεκεμβρίου 2003 το Πρωτοδικείο των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων επί της υποθέσεως ΤΑ-219/99 μεταξύ της British Airways plc και της Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, υποστηριζομένης από την Virgin Atlantic Airways Ltd.

Η ανααιρεσίμουσα ζητεί από το Δικαστήριο:

- να αναίρεσει εν όλω ή εν μέρει την απόφαση στην υπόθεση T-219/99, British Airways plc κατά Επιτροπής,
- να ακυρώσει ή να μειώσει το πρόστιμο που επιβλήθηκε στην BA, κατά το ποσό που το Δικαστήριο κρίνει εύλογο στο πλαίσιο της διακριτικής του ευχέρειας.
- να διατάξει οποιοδήποτε άλλο μέτρο το Δικαστήριο κρίνει κατάλληλο.

Λόγοι αναίρεσης και κύρια επιχειρήματα:

- A. Το Πρωτοδικείο υπέπεσε σε νομική πλάνη, διότι το κριτήριο που εφάρμοσε, προκειμένου να αποφανθεί αν το σύστημα καταβολής προμηθειών έχει χαρακτήρα αποκλεισμού από την αγορά, είναι εσφαλμένο

Το Πρωτοδικείο έκρινε ότι το σύστημα καταβολής προμηθειών της BA αποσκοπούσε στην «οικοδόμηση πιστών πελατειακών σχέσεων» και είχε, ως εκ τούτου, χαρακτήρα αποκλεισμού από την αγορά. Ωστόσο, με βάση το κριτήριο της «οικοδομήσεως πιστών πελατειακών σχέσεων» που χρησιμοποίησε το Πρωτοδικείο δεν μπορεί να γίνει διάκριση μεταξύ της πίστεως των πελατών που διασφαλίζεται δια καταχρηστικής συμπεριφοράς που δημιουργεί αποκλεισμούς και της πίστεως των πελατών που οφείλεται σε θεμιτό ανταγωνισμό ως προς τις τιμές. Το κριτήριο της «οικοδομήσεως πιστών πελατειακών σχέσεων» που χρησιμοποίησε το Πρωτοδικείο δημιουργεί, εφόσον γίνει δεκτό, σημαντική αβεβαιότητα δικαίου σχετικά με το υφιστάμενο περιθώριο θεμιτού ανταγωνισμού ως προς τις τιμές και, ως εκ τούτου, αποθαρρύνει τις επιχειρήσεις από τον θεμιτό ανταγωνισμό ως προς τις τιμές και δεν εξυπηρετεί τον βασικό σκοπό του κοινοτικού δικαίου του ανταγωνισμού.

- B. Το Πρωτοδικείο υπέπεσε σε νομική πλάνη, διότι δεν έλαβε υπόψη του τα αποδεικτικά στοιχεία από τα οποία προκύπτει ότι το σύστημα καταβολής προμηθειών της BA δεν είχε ουσιαστική επίδραση στους ανταγωνιστές.

Ο δεύτερος λόγος αναίρεσης που προβάλλει η BA αφορά την κρίση του Πρωτοδικείου ως προς την επίδραση του συστήματος καταβολής προμηθειών. Από τα αποδεικτικά στοιχεία προέκυψε σαφώς ότι, κατά το διάστημα όπου συνέβη η προσαπτόμενη παράβαση, τα μερίδια πωλήσεων των ανταγωνιστών της BA αυξήθηκαν, ενώ το μερίδιο της BA στις πωλήσεις προς ταξιδιωτικούς πράκτορες μειώθηκε. Το Πρωτοδικείο απέρριψε τα στοιχεία αυτά με το επιχείρημα ότι η συμπεριφορά της BA «δεν μπορούσε να μην» έχει επίδραση στους ανταγωνιστές της, οι οποίοι θα είχαν καλύτερες επιδόσεις, αν δεν υπήρχε αυτή η συμπεριφορά. Το Πρωτοδικείο προσθέτει ότι, όταν μια επιχείρηση που κατέχει δεσπόζουσα θέση εφαρμόζει μία πρακτική η οποία τείνει στο παραμερισμό των ανταγωνιστών της από την αγορά, το γεγονός ότι το αποτέλεσμα δεν επιτεύχθηκε δεν αρκεί για να μη διαπιστωθεί η ύπαρξη καταχρηστικής συμπεριφοράς.

Ο συλλογισμός αυτός πάσχει. Πρώτον, το δίκαιο του ανταγωνισμού επιβάλλει στο Δικαστήριο να εξετάσει την πραγματική ή την πιθανολογούμενη επίδραση της συμπεριφοράς που χαρακτηρίζεται καταχρηστική. Το ίδιο πρέπει να γίνει και στην υπόθεση αυτή, αφού η συμπεριφορά της ΒΑ διήρκεσε αρκετά ώστε να εκτιμηθεί η επίδρασή της. Δεύτερον, προκύπτει σαφώς από τα αποδεικτικά στοιχεία ότι η πρακτική της ΒΑ δεν είχε ουσιαστική επίδραση. Η ΒΑ δεν υποστηρίζει ότι πρέπει σε κάθε περίπτωση να αποδεικνύεται ότι η ύπαρξη πραγματικής επιδράσεως. Είναι όμως προφανώς διαφορετικό να υποστηρίζεται, όπως έπραξε το Πρωτοδικείο, ότι δεν πρέπει να λαμβάνονται υπόψη αδιάσειστα αποδεικτικά στοιχεία που δείχνουν παντελή απουσία επιδράσεως. Η κρίση του Πρωτοδικείου ως προς το ζήτημα αυτό συνεπάγεται, αν γίνει δεκτή, ότι κινήτρα όπως τα επίδικα είναι καταχρηστικά *per se*, ανεξαρτήτως της πραγματικής ή πιθανολογούμενης επιδράσεώς τους. Αυτό αντικείται στη διάταξη του άρθρου 82 ΕΚ, το οποίο επιβάλλει την εξέταση «όλων των περιστάσεων» προκειμένου να εκτιμηθεί αν πράγματι περιορίζονται οι επιλογές των ανταγωνιστών.

Γ. Το Πρωτοδικείο υπέπεσε σε νομική πλάνη, διότι δεν εξέτασε αν υπήρξε «ζημία των καταναλωτών» σύμφωνα με το άρθρο 82, στοιχείο β', ΕΚ

Συμπεριφορά η οποία έχει περιορίσει τα μερίδια στην αγορά των ανταγωνιστών μίας επιχειρήσεως που κατέχει δεσπόζουσα θέση αντικείται στο άρθρο 82, στοιχείο β', ΕΚ, μόνον αν προκαλεί «ζημία των καταναλωτών». Είναι προφανές ότι το άρθρο 82, στοιχείο β', ΕΚ προστατεύει τον ανταγωνισμό και τους καταναλωτές και όχι τους ανταγωνιστές. Το Πρωτοδικείο υπέπεσε σε νομική πλάνη, διότι δεν εξέτασε αν το σύστημα καταβολής προμηθειών της ΒΑ στους ταξιδιωτικούς πράκτορες με τις υψηλότερες πωλήσεις έβλαψε τους καταναλωτές. Η αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση δεν περιέχει ανάλυση ως προς την προϋπόθεση αυτή, αλλά επικεντρώνεται μόνο στην κατάσταση των ανταγωνιστών της ΒΑ.

Δ. Ακόμη κι αν γίνει καταρχήν δεκτό ότι το σύστημα καταβολής προμηθειών της ΒΑ περιορίζει τα μερίδια των ανταγωνιστών στην αγορά, το Πρωτοδικείο υπέπεσε σε νομική πλάνη, διότι δεν ανέλυσε την επίδραση αυτή.

Ο τέταρτος λόγος αναιρέσεως της ΒΑ πρέπει να ληφθεί υπόψη μόνον αν, αντιθέτως προς τον πρώτο, τον δεύτερο και τον τρίτο λόγο αναιρέσεως, γίνει δεκτό ότι το σύστημα κινήτρων δύναται καταρχήν να περιορίσει τα μερίδια των ανταγωνιστών στην αγορά εις βάρος των καταναλωτών, κατά παράβαση του άρθρου 82, στοιχείο β', ΕΚ. Η αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση δεν αναλύει ούτε ποσοτικοποιεί το κατά πόσον το σύστημα καταβολής προμηθειών της ΒΑ περιορίζει τα μερίδια των ανταγωνιστών της στην αγορά και, ειδικότερα, (i) το Πρωτοδικείο εσφαλμένα θεώρησε ότι οι ΜΑ [Marketing agreements, εμπορικές συμφωνίες] και το PRS [performance reward system, σύστημα ανταμοιβής επιδόσεων] έχουν την ίδια επίδραση, αφού διέπονται από διαφορετικούς όρους και προϋποθέσεις και εφαρμόστηκαν σε διαφορετικές χρονικές περιόδους, τουλάχιστον δε ένα εξ αυτών (το PRS) είναι αδύνατον να θεωρηθεί

ότι έχει χαρακτήρα αποκλεισμού (ii) το Πρωτοδικείο δεν εξέτασε «όλες τις περιστάσεις» προκειμένου να εκτιμηθεί πώς επηρεάστηκαν οι ανταγωνιστές της ΒΑ από το σύστημα καταβολής προμηθειών.

Ε. Το Πρωτοδικείο εφάρμοσε εσφαλμένα το άρθρο 82, στοιχείο γ', ΕΚ, όσον αφορά τη δημιουργία δυσμενών διακρίσεων λόγω της συμπεριφοράς της ΒΑ.

Το Πρωτοδικείο, κρίνοντας ότι το σύστημα καταβολής προμηθειών της ΒΑ δημιουργεί δυσμενείς διακρίσεις μεταξύ των ταξιδιωτικών πρακτόρων, εφάρμοσε εσφαλμένα το άρθρο 82, στοιχείο γ', ΕΚ. Το άρθρο 82, στοιχείο γ', ΕΚ δεν επιβάλλει να ισχύουν για όλους τους πελάτες οι ίδιες τιμές υπό τους ίδιους όρους και προϋποθέσεις. Απαγορεύει τη διαφορετική μεταχείριση μόνον όταν (i) οι συγκρινόμενες συναλλαγές είναι ισοδύναμες, (ii) οι όροι των συναλλαγών διαφέρουν και (iii) ο ένας συμβαλλόμενος βρίσκεται σε ανταγωνιστικώς μειονεκτική θέση έναντι του άλλου συμβαλλομένου λόγω των διαφορών αυτών. Αντί να βασιστεί στη ρητή διατύπωση του άρθρου 82, στοιχείο γ', το Πρωτοδικείο θεώρησε ως δεδομένο ότι το γεγονός και μόνον ότι δύο πράκτορες λαμβάνουν διαφορετική προμήθεια ασκεί «εκ φύσεως» ουσιαστική επιρροή στη δυνατότητά τους να ανταγωνίζονται μεταξύ τους.

Αίτηση για την έκδοση προδικαστικής αποφάσεως που επέβαλε το Amtsgericht Niebüll με απόφαση της 2ας Ιουνίου 2003 στην υπόθεση οικογενειακού δικαίου Leonard-Matthias τέκνο του Stefan Grunkin και της Dorothee Regina Paul)

(Υπόθεση C-96/04)

(2004/C 106/41)

Με απόφαση της 2ας Ιουνίου 2004, η οποία περιήλθε στη Γραμματεία του Δικαστηρίου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων στις 26 Φεβρουαρίου 2004, το Amtsgericht Niebüll στο πλαίσιο διαφοράς οικογενειακού δικαίου στην υπόθεση Leonard-Matthias, τέκνο του Stefan Grunkin και της Dorothee Regina, που εκκρεμεί ενώπιόν του, ζητεί από το Δικαστήριο την έκδοση προδικαστικής αποφάσεως επί του εξής ερωτήματος:

Εξακολουθεί να είναι ισχυρός, λαμβανομένης υπόψη της αρχής της απαγορεύσεως των διακρίσεων που θέτει το άρθρο 12 ΕΚ και της αρχής της ελεύθερης κυκλοφορίας που διασφαλίζεται σε όλους τους πολίτες της Ενώσεως με το άρθρο 18 ΕΚ, ο προβλεπόμενος στο άρθρο 10 του ΕGBGB κανόνας συγκρούσεως, καθόσον προβλέπει αποκλειστικώς την ιθαγένεια ως στοιχείο συνδέσεως για τον καθορισμό των κανόνων που διέπουν το όνομα ενός προσώπου;